

Posudek vedoucího diplomové práce - akademický rok 2015/2016

Autor: Bc. Pavel Koukol **Forma studia:** denní **Obor:** učitelství pro střední stupeň – dějepis/tělesná výchova (navazující Mgr. studium)

Název práce: Politický a správní vývoj Rychnov nad Kněžnou v letech 1948–1960

Vedoucí DP: Doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Oponent DP: PhDr. Tomáš Hradecký, Ph. D.

Diplomant Bc. Pavel Koukol zůstal i v diplomové práci věrný tematice z českých novodobých politicko-správních dějin. Navázal na svou bakalářskou práci, když analýzu politickosprávního vývoje města Rychnova nad Kněžnou z let 1945–1948 protáhl do poúnorového „budovatelského“ období. V zásadě se tak opět zabýval působením Městského národního výboru v Rychnově nad Kněžnou, ale pro období padesátých let musel na rozdíl od předúnorového období v analýze přihlížet k působení městského výboru KSČ a v první fázi celého období také k existenci městského akčního výboru NF.

V práci se soustředil na fungování rychnovského městského správního orgánu v mnoha agendách jeho působnosti – ve výkonu jeho správních, politických a bezpečnostních pravomocí, na otázky spojené s péčí o hospodářský a sociální rozvoj města (nedostatek průmyslu, složitá bytová situace) i s výchovou občanů v duchu ideologie KSČ i podporou kulturního rozvoje města. Práce se opírá o studium zápisů ze schůzí rady a pléna MNV Rychnov nad Kněžnou, o městskou kroniku ze sledované doby, nepočtenou literaturu k dané problematice, vlastní bakalářskou práci i diplomovou práci ze semináře vedoucího práce věnovanou politickému a správnímu vývoji okresu Rychnov nad Kněžnou v poválečném období (DP Petry Cvejnové). Práce se skládá z úvodu, tří kapitol, každé dále členěné do dvou podkapitol, a závěru. Chronologický přístup kapitol je zachován i v obsahu jejich dílčích částí. Seznam pramenů a literatury a seznam zkratk práci doplňuje.

Poměrně stručný úvod specifikuje téma práce, jeho vnitřní rozvržení do jednotlivých částí a přidává rozbor pramenů a literatury a vysvětlení použitých metod. První kapitola se zabývá jednak situací ve městě po únorovém převratu a přípravou voleb v květnu 1948 (ve výsledku 20,6 % bílých lístků – na s. 63 je však uvedeno nesprávně 30%), jednak změnami ve správním orgánu v prvním volebním období, včetně jeho personální stránky, utváření a působení referátů a komisí MNV. Přibližuje také určité spory mezi jednotlivými orgány včetně aféry s potravinovými lístky, v jejímž důsledku odstoupil předseda MNV a současně MV KSČ B. Zakravský. Jistým narušením výkladové linie je dvojí zmínka o tomto bezpochyby zajímavém dobovém problému. Stranou neponechává ani význam oslav různých výročí pro politickou propagandu režimu a zabavování kolowratského majetku i rušení živností. V závěru jsou velmi stručně dotčeny výsledky voleb do národních výborů z května 1954. Opět se ukázalo, že rychnovská veřejnost – v porovnání s celorepublikovými výsledky – volila poněkud nestandardně (více než čtvrtina hlasů proti navržené kandidátce).

Další kapitola je zasvěcena volebnímu období mezi lety 1954–1957. V její první části autor analyzuje podobu činnosti MVV v roce 1954. Přibližuje proměny ve správní struktuře MNV (zřízení odborů), povolební personální změny na vedoucích místech národního výboru (brzká povolební změna předsedy), formy pomoci zemědělské výrobě v okolí města, problém nedostatku bytů, nepřehlednou aktivní práci žen a naopak problémy v práci stranické skupiny KSČ při MNV. Vzhledem ke konání parlamentních voleb na konci roku se P. Koukol

věnuje také jejich organizaci a volbě navrženého kandidáta. Další část kapitoly opět poměrně přehledně líčí činnost národního výboru v letech 1955–1957. Připomíná v zásadě podobné problémy jako na začátku tohoto volebního období – nedostatečnou práci komisí MNV, povrchní plnění povinností u některých poslanců včetně členů rady, což mělo za následek výměnu některých funkcionářů i celých komisí, malý zájem občanů o aktivní pomoc orgánům veřejné správy hraničící s pasivitou, vývoj v zemědělství směřující k direktivně nařízenému založení JZD (důsledkem nakonec bylo odtržení Dlouhé Vsi od města), nedostatek bytů ve městě, různé akce na zvelebení města. Zajímavé jsou poznámky o situaci mezi rychnovskými komunisty, resp. v jejich vedení, o činnosti organizací a orgánů NF na městské úrovni. Poslední kapitola v zásadě potvrzuje, že ani po volbách v roce 1957 se v mnoha ohledech situace nezměnila, i když byla přijata různá opatření ke zlepšení práce nového MNV a jeho komisí. Potíže zůstávaly v bytové otázce, v práci národního výboru, v zemědělském sektoru se znovu objevil nátlak na rolníky, požadovalo se socialistické soutěžení, ale v programech na zvelebování města se objevovaly skluzy oproti původním termínům. Až v závěru období se vylepšila práce MNV a jeho komisí, pozvedl se částečně zájem občanů a byla dokončena kolektivizace v obvodu města. V závěru kapitoly je vyložena organizace voleb z roku 1960 a jejich výsledky. Závěr vychází z autorova poznání sledované tematiky a dobře shrnuje výsledky výzkumu, dokonce s jistou mírou nadhledu. Od věci není ani závěrečný přehled problémů, které se nepodařilo analyzovat kvůli absenci potřebných pramenů.

V práci se nevyskytla žádná věcná pochybení (pouze na s. 32 v případě odborů MNV nejde o členy, ale pracovníky – úředníky). Nalézt lze jen menší a nečetné stylistické lupy (vyšínutí z větné vazby, různé pádové koncovky ve výčtu fakt, špatné spojení předložky a slovesa (s. 12, 27, 48, 62), chybějící předložky či slova (s. 9, 29, 60) či překlepy. Gramatická pochybení jsou téměř zanedbatelná (na s. 51 požárníci s malým p – nejde o oficiální název, v seznamu zkratk pak nesprávně psaná velká či malá písmena u názvů organizací či orgánů – s. 66, nedodržovali družstevní disciplínu – 4. p. je správný, nikoliv 2. p. – s. 53).

Ve shrnutí – magisterská práce Bc. Pavla Koukola přináší řadu relevantních historických faktů o sledovaném tématu, takže dává nosný, poměrně široký a vcelku hodnotící pohled na činnost městského orgánu státní správy v Rychnově nad Kněžnou v tzv. budovatelském období komunistického režimu. S potěšením mohu konstatovat, že diplomant zvládl nároky kladené na závěrečnou práci v magisterském navazujícím studijním oboru *Učitelství pro střední školy dějepis – tělesná výchova*, a proto doporučuji předloženou práci k obhajobě. Práci hodnotím stupněm ...

V Praze 11. května 2016

doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.